

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Дагестан

АМР "Кумторкалинский район"

МКОУ "Темиргоевская СОШ"

РАССМОТРЕНО

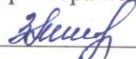
На заседании ШМО

Хангишиева С.З.
Протокол №1 от «26» 08
2023 г.

СОГЛАСОВАНО

Зам директора по УВР

Салаватова З.М.
Протокол №1 от «26» 08
2023 г.

УТВЕРЖДЕНО

Директор

Магомедова Н.М.
Приказ №42 от «26» 08
2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Родной (авар.) литературы»

для обучающихся 4 класса

с. Темиргое 2023г.

Авар адабият 4 класс (34с.)

1.Программаялъе баян

Программа хIадур гьабунa байбихьул школалда тIуразаризе хIисабалде росарал хIасилазулги, обществоялда чиясул хьвада-чIвадиясул къагIидабазда бухьараб концепциялъулги, Байбихьул школалъул лъай къеялъул федералияб пачалихьияб стандарталъулги къучIалда. Адабияб цIали байбихьул школалъул системаялда аслиял предметадул цояб ккола. Гьелъ рахьдал мацIалда цIалиялъул махщел ва тексталда тIад хIалтIиялъул бажари лъугьинабула, художествияб литература цIалиялде интерес бижизабула ва лъимералъе рухIияб ва эстетикаяб тарбия къезе, гьесул гIакълу цебетIезабизе квербакъула. Гьединго литературияб цIалиялъул курс тIадегIанаб даражаялда лъазабиялъ рес кьола байбихьул классазул цогидал предметада лъикIал хIасилал рихьизаризе.

Мурадал: Байбихьул школалъул литературияб цIалиялъул курс буссун буго гьал хадусел **мурадал** тIуразариялде: - бичIчIун, битIун, чвахун ва пасихIго цIализе гьваридго лъзаби; батIибатIиял тайпабазул текстазда тIад хIалтIизе бажаруледухъ, калам цебетIезаби; тIехьалдехун ва цIалиялдехун бугеб интерес шулалъизаби; цIалиялъул даража борхизаби ва, жалго жидедаго чIун, асарал цIалиялъулъги къваригIараб тIехъ тIаса бищиялъулъги хIалбихьи букIинаби; - художествиябгин творчествоялъулаб ва нахьгIунтIиялъулаб пагьмути, художествиял асарал цIалулаго, чидае рекIел асар загьир гьабизе бугеб бажариги цебетIезаби; рагIудехун берцинаб (эстетикаяб) балагьи лъугьинаби ва художествияб асар бичIчIизе бажари; - художествиял асарадалъун байбихьул классазул цIалдохъабазул рухIияб хIалбихьи бечелъизаби; рухIияб асаралъул ва гьудуллъиялъулги, жавабчилъиялъулги, лъикIлъиялъулги, ритIухълъиялъулги хIакъалъулъ бичIчIиял куцай; Дагъистаналъул ва цогидал миллатазул культураялъул адаб-хьатир гьабизе цIалдохъаби куцай.

Цель: - лъазарурал асаразул ва гьезул авторазул цIарал

- лъазарурал асаразул багдадуралги ва гъел гъоркъор гІахьаллъулел лъугъа-бахъиназул рахасги
- адабияб теориялдаса баянал: худож-яб асаралъул багдадур, багдадурасул монолог, диалог, дандекквей, олицетворение, эпитет.
- адабиял маргъабаздаса халкъиял маргъабазул батІалъи
- программаялда рекІехъе лъазаризе рихъизарурал текстал

Программаялзул аслияб тІалаб: литератураялде лъималазе рокъи базаби; чвахун ва пасихІго цІалилъул бажари камиллъизаби; малъулел асаразул гъварилъуде раккизе ва аслияб пикруялда(идеялда) хадур гъезе кІвезелъун, анализалъе авалияб роцада лъимал ругъун гъари, тІахьал цІализе гъира-щавкъ бижизаби.

ХІалтІизабураб литература:

Авар мацІ ва адабият. 4 – классал. ХІалтІул программаби / ХІ.С. Вакилов. –

1- себ басма. – МахІачхъала, 2014.

2 ХІасилал:

1	1	МагІарулал. Р. ХІамзатов
2	1	ЦІалдохъан
3	1	Русланги Людмилаги
4	1	Ридахъ балагъун йиго мун,эбел.
5	1	Хасалихълъи
6	1	МугІрузул сухъмахъл

7	1	Ц1унц1ра
8	1	Къарумги Сахаватги
9	1	«Гъимлару» рагъ
10	1	Пионер Леня
11	1	Бац1ил кеч1
12	1	Церги бакъучги
13	1	Кицаби ва абиял
14	1	Т1абиг1ат ц1уни
15	1	Т1абиг1аталдехун маг1арулазул бербалагъи
16	1	Сордо лъик1!
17	1	Х1икмат
18	1	Маккалги чанахъанги
19	1	Царал бох
20	1	Г1унк1к1азулги кутузулги хабар
21	1	Гъит1инав найихъан
22	1	Гъабигъанги гъобоги
23	1	Щай дунялалда гъадиг1ан лъик1 бугеб?
24	1	Г1ака г1одараб куц
25	1	Ваг1ан
26	1	Эбелги т1инч1ги

27	1	К1удил маргъа
28	1	Ц1одорав вас
29	1	Сандук1
30	1	Адаб
31	1	Гьудуллъиялъул кеч1
32	1	Гьудул
33	1	Маг1арулай
34	1	Къисас

3 Метапредметиял х1асилал :

1. Бат1и-бат1иял жанразул ва тайпабазул текстал бич1ч1ун ц1ализе ругьунлъи, текстал к1алзул ва хъвавул формаялда г1уц1изе лъай.
2. Сверху т1абиг1аталда нахьг1унт1изеги цогидазулгун бухъен гъабизеги каламалдаса пайда боси.
3. Накъиталъе г1ахьаллъи гъабулев чиясухъ г1енеккизеги, диалогалъуль г1ахьаллъизеги, бат1и-бат1иял пикраби рук1иналъе мук1урлъизеги, жиндирго пикру загьир гъабизеги, гьелъие далил бачинеги разилъи.
4. Предметал дандекквезе, гъезул анализ ва синтез гъабизе, гьел г1аммлъизаризе, т1елазде рикъизе ва цоцада релълъинаризе лъай.
5. Предметазул ва предметада гьоркьор ругел бич1ч1иял лъай (цоцазулгун гьоркьоблъи, маданият, творчество, т1ехъ, асаралъул х1асил, художествияб текст ва гь. ц.); гуманитариял (ай инсанасул, гъесул культуралялъул, тарихалъул бицунел) ва эстетикиял (ай искусствоялда, дунялалда ва г1адамазул г1умруялда жаниб берцинлъиялъул, гъайбатлъиялъул х1акъалъуль бицунел) предметада гьоркьор ругел бухъенал рич1ч1и.

6. ЦІалиялда цере лъурал мурадал ва масъалаби ричІчІизе ва гъел тІуразаризе лъай.

7. Цебе лъураб масъалаялда рекъон цІалиялда хурхарал хІалтІаби планалда росизе, гъезда хадуб хелкквезе ва гъезие къимат къезе бугеб бажари лъугъинаби

4. ЦІалул тематикияб план:

№	СагІат	Тема
1	1	МагІарулал. Р. ХІамзатов
2	1	ЦІалдохъан
3	1	Русланги Людмилаги
4	1	Риидахъ балагъун йиго мун,эбел.
5	1	Хасалихълъи
6	1	МугІрузул сухъмахъл
7	1	ЦІунцІра
8	1	Къарумги Сахаватги
9	1	«Гъимлару» рагъ
10	1	Пионер Леня
11	1	БацІил кечІ
12	1	Церги бакъучги

13	1	Кицаби ва абиял
14	1	Т1абиг1ат ц1уни
15	1	Т1абиг1аталдехун маг1арулазул бербалагъи
16	1	Сордо лъик1!
17	1	Х1икмат
18	1	Маккалги чанахъанги
19	1	Царал бох
20	1	Г1унк1к1азулги кутузулги хабар
21	1	Гъит1инав найихъан
22	1	Гъабигъанги гъобогги
23	1	Щай дунялалда гъадиг1ан лъик1 бугеб?
24	1	Г1ака г1одараб куц
25	1	Ват1ан
26	1	Эбелги т1инч1ги
27	1	К1удил маргъа
28	1	Ц1одорав вас
29	1	Сандук1

30	1	Адаб
31	1	Гьудуллъиялъул кеч1
32	1	Гьудул
33	1	Маг1арулай
34	1	Къисас

5. Напсиял хІасилал:

ЦІалиялъул бугеб кІвар бичІчІизе, цІализе гъира букІине

Кинабго жоялда нахъгІунтІизе, гъеб бичІчІизе

Рахъдал мацІалъул ва гъелда тІад хІалтІарал гІалимзабазул хІурмат гъабизе

БатІи-батІиял пикраби загъир гъариялъе авар мацІалъул бугеб кІварги ва гъелъул гІуцІиялъул бечелъиги бичІчІизе

Авар мацІалдехун бугеб рокъи ва интерес цебетІезабизе

Калам цебетІезабизе жигар бахъизе

МацІалъул бичІчІиязда хадуб халкколеб заманалъ жиндирго калам камил гъабизе

Жиндирго пикру ккун чІезе

Авар мацІ миллиябгин культурияб бечелъи букІин бичІчІизе

Рокъи ВатІаналде

Рокъи тІабигІаталде

ЧІахІиязул адаб хъатир гъаби

6.Рагъараб календарно- тематикияб план 4 класс 2022 -2023с.

№	Саг1ат	Тема	Заман		Деятельностиаьлгул видал	Напсиял х1асилал	Материально- техникаяьлгул ч1езаби
			План	Факт			
1	1	Маг1арулал. Р. Х1амзатов			Учебникаьлгулгун лъай- хъвай гъабула .	ц1алияьлгул бугеб к1вар бичч1изе, ц1ализе гъира буклине	Т1ехь
2	1	Ц1алдохъан			Бая гъабун муг1алимас ц1алдохъабазул ц1али.	кинабго жоялда нахъгунт1изе, гъеб бичч1изе	Т1ехь
3	1	Русланги Людмилаги			Коч1ол тема, идея бати, анализ гъаби.	рахъдал мац1аьлгул х1урмат гъаби	Т1ехь.
4	1	Ридахъ балагъун йиго мун,эбел.			Бая гъабун муг1алимас ц1алдохъабазул ц1али.	бати-батиял пикраби загъир гъари	Пейзаж
5	1	Хасалихълги			Коч1ол тема, идея бати, анализ гъаби.	авар мац1аьлгул рокьи	Иллюстрация
6	1	Муг1рузул сухъмахъал			Баян гъабун, хабар ц1али.	калам цебет1езабизе жигар бахъизе	Т1ехь
7	1	Ц1унц1ра			Хабар ц1али	калам камил гъабизе	Иллюстрация
8	1	Къарумги Сахаватги			Баян гъабун, хабар ц1али.	жиндирго пикру ккун	Т1ехь

						члезе	
9	1	«Гымлару» рагъ			Хабар ц1али	Ват1аналде рокьы	Портрет
10	1	Пионер Леня			Баян гьабураб пасих1аб ц1али.	рокьы Ват1аналде	Т1ехь
11	1	Бац1ил кеч1			Хабар ц1али.	рокьы т1абиг1аталде	Иллюстрация
12	1	Церги бакьучги			Пасих1го ц1ализе	роьы т1абиг1аталде	Т1ехь
13	1	Кицаби ва абиял			Асар пасих1го, баян гьабун ц1али.	ц1ализе гьира буклине	Т1ехь
14	1	Т1абиг1ат ц1уни			Пасих1го ц1али	рокьы т1абиг1аталде	Т1ехь
15	1	Т1абиг1аталдехун маг1арулазул бербалагьы			Асар пасих1го ц1али.	рахьдал мац1алде рокьы	Портрет
16	1	Сордо лъик1!			Асар ц1али.	пикраби загьир гьари	Т1ехь
17	1	Х1икмат			Пасих1го ц1ализе, баян гьабун.	авар мац1алдехун бугеб рокьы	Портрет
18	1	Маккалги чанахъанги			Асар ц1али.	калам цебетлезабизе	Т1ехь
19	1	Царал бох			Пасих1го ц1ализе, баян гьабун.	калам камил гьабизе	Иллюстрация
20	1	Г1унк1к1азулги кутузулги хабар			Коч1ол тема, идея бати, анализ гьаби.	жиндирго пикру ккун члезе	Портрет
21	1	Гьит1инав найихъан			Баян гьабун, хабар ц1али.	Ват1аналде рокьы	Т1ехь
22	1	Гьабигъанги гьобогы			Хабар ц1али	ц1ализе гьира буклине	Портрет

23	1	Щай дунялалда гьадиг1ан лъик1 бугеб?			Коч1ол тема, идея бати, анализ гьаби.	кинабго жоялда нахъг1унт1изе	Т1ехь
24	1	Г1ака г1одараб куц			Баян гьабун, хабар ц1али.	рахъдал мац1алъул рокьи	Т1ехь
25	1	Ват1ан			Хабар ц1али	Ват1аналде рокьи	Т1ехь.Портрет
26	1	Эбелги т1инч1ги			Ц1алазе, х1асил лъазе.	авар мац1алдехун бугеб рокьи	Т1ехь
27	1	К1удил маргъа			Кеч1 пасих1го маг1нагун цадахъ ц1али.	калам цебет1езабизе жигар бахъизе	Т1ехь
28	1	Ц1одорав вас			Суалазе жавабал кьезе х1адурин.	калам камил гьабизе	Портрет
29	1	Сандук1			Ц1алазе, х1асил лъазе.	жиндирго пикру ккун ч1езе	Т1ехь
30	1	Адаб			Кеч1 пасих1го маг1нагун цадахъ ц1али.	авар мац1 бечелъи бук1ин бич1ч1изе	Т1ехь
31	1	Гьудуллъиялъул кеч1			Суалазе жавабал кьезе х1адурин.	рокъи Ват1аналде	Т1ехь
32	1	Гьудул			Калам цебет1езабиялъе к1вар	рокъи т1абиг1аталде	Т1ехь
33	1	Маг1арулай			Калам цебет1езабиялъе к1вар	ч1ах1иязул адаб хъатир гьаби	Т1ехь
34	1	Къисас			Къиса ц1ализе	ц1алиялъул бугеб	Т1ехь

						квар	
--	--	--	--	--	--	------	--